

Romerska badet

Magnus Gröntoft har en konstpark i sin trädgård. Ett romerskt bad är det senaste verket, en installation och ett innovativt återbruk av spillsten av kalksten och marmor. "Cirkelmönstret står för livets gång", säger konstnären Julius Nord, som har utformat mosaikmönstret.

TEXT PETER WILLEBRAND FOTO JULIUS NORD & MAGNUS GRÖNTOFT

UNDER SITT YRKESLIV kom Magnus Gröntoft i kontakt med ett antal konstprojekt som hade koppling till *land art*, en konstform som startade i USA på 1960-talet och ofta tar formen av stora installationer i landskapet. Det inspirerade honom till att skapa en park med *land art* på den egna gården, ett par mil från Linköping.

Det var 20 år sedan. I dag finns ett femtontal olika verk i parken, som är resultaten av olika konstnärssamarbeten och egna idéer. Här finns allt från muralmålningar, grafitti, installationer med gamla jordbruksredskap, en flera meter hög stenpyramid, samt en fontän byggd med dräneringsrör av tegel.

– Det övergripande temat är ett slags livsvandring där verken står för olika referenser, sammanfattar Magnus.

Parkens senaste tillskott är det romerska badet som ska invigas till hösten.

– Det började med att jag kom över några kolonner med kapitäl i Carraramarmor, vilket ledde vidare till idén att bygga ett tidstypiskt romerskt bad.

PROJEKTET INLEDDES 2017. Badet är byggt på en berghäll i parken, som täcktes när parken anlades runt 1920.

– När vi började gräva kom vi snabbt ned till hällen men i stället för att spränga ner badet beslutade vi att bygga badet direkt på berghällen, som en synlig botten.

År 2018 och 2019 göts bassängens kanter och man installerade rening och uppvärmning.

– Första testbadet gjordes redan mid-sommaren 2019.

Året därpå, 2020, påbörjades arbetet med den imponerande mosaikplattan av kalksten och marmor, inspirerad av romersk mosaik.

– Mosaiken utgörs av spillsten som vi har fått från Borghamns Stenförädlings och Borghamnstens produktion.

DET ÄR KONSTNÄREN Julius Nord som har utformat det intrikata mönstret. Han och Magnus har samarbetat vid flera tidigare tillfällen. Första gången var 2012. Julius

Återbruk med detaljskärpa.

Konstnärens signatur.

var 20 år och målade en stor grafitti på en ladugårdsvägg, som en del av parkens utställning.

– Vi har hållit kontakten sedan dess, säger Julius. Jag imponeras verkligen av Magnus arbeten som är så starkt kopplade till lust. Det är väldigt viktigt att kunna hålla fast vid den känslan när ett projekt sträcker sig över flera år.

När Julius Nord för några år sedan började skissa på ett mönster till badet gick han tillbaka till källorna, den romerska och grekiska mosaiken.

– Mosaiken fyllde verkligen flera syften för sin tid och användes både i privata hem och andra sammanhang, som till exempel reklamskyltar för affärsidkare. Men den hade förstås även en både estetisk och praktisk funktion, den gav till exempel en ljusare inredning med sin förmåga att reflektera ljus, säger han.

MÅNGA MOSAIKER BERÄTTADE också historier, byggda kring en stark symbolik, ofta med koppling till antikens och romerska gudar.

– Vi har också tagit fasta på symboliken med ett cirkelmönster som står för livets gång, cirkeln sluts och allt börjar på nytt. Livsvandringen är ju också temat för parken.

– På motsvarande sätt anspelar vågmönstret i mosaiken på vattnets kraft, som en förutsättning för liv och något som står för återhämtning och rening, inte minst när man badar.

En cirkelfigur återkommer även i

Med inspiration från antiken.

Badets botten utgörs av berghällen.

Julius Nord har ritat mosaikmönstret.

Magnus Gröntoft fick utveckla en egen metod för monteringen av mosaiken.

”Förhoppningsvis kan vår metod inspirera andra. Det kanske till och med kan bli en egen produkt, mosaikrutor av spillsten.”

locket som rullas över badet när det inte används. Det påminner om ett abstrakt verk av Hilma af Klint.

– Samtidigt kan det fungera som en lekfull symbol, nästan som en badboll som lockar till lek när man badar.

MEN DET VAR inte helt enkelt att hitta en metod för att lägga mosaiken som skulle förverkliga mönstret, berättar Magnus.

– Vi fick rådet att lägga mosaiken på plats, men när vi prövade kom vi snabbt fram till att det inte skulle fungera.

– Vi kunde lägga kanterna runt bassängen, men vi fick utveckla en egen teknik för att lägga mosaiken. Den byggde på att vi först monterade mosaiken i träramar inomhus, fixerade bitarna med en pålimmad papp, för att sedan som färdiga rutor läggas enligt ett förutbestämt mönster.

Mosaikrutorna lades på plats under sommaren och hösten 2021.

– Då lades också den ursprungliga trappan om med kalksten och marmor.

Året därpå kom mosaikens kanter i

röd Ölandskalksten på plats och 2023 täcktes trappan upp till mosaiken med vit marmor.

– I år har vi täckt bassängens sidor och fått detaljer på plats, vi siktar nu på en invigning i höst.

VI FÅR ALLTSÅ hoppas på en varm och utdragen sommar, som sträcker sig en bit in mot hösten. För Magnus Gröntoft är det romerska badet inte bara ett konstnärligt verk. Han ser det också som ett exempel på återbruk av ett material som får ett nytt sammanhang.

– All den här fina stenen skulle ha blivit fyllnadsmaterial i vägbyggen, men får nu fylla ett helt annat estetiskt och praktiskt syfte. Förhoppningsvis kan vår metod inspirera andra att göra liknande saker. Det kanske till och med kan bli en egen produkt, mosaikrutor av spillsten.

– Det skulle också vara kul om någon från stenindustrin skulle vilja ta ett större grepp kring just återbruk av spillsten, kanske i form av en workshop. Jag bidrar gärna med våra erfarenheter. ■

FAKTA

SÅ LADE MAGNUS GRÖNTOFT MOSAIKEN

Förberedelser

- En träram sattes ihop med rätt mått, cirka 50 x 70 cm
- Plattan mättes upp och rutornas placering bestämdes.
- Mosaikbitarna sågades till och bränslepellets (6,5 mm) lades mellan bitarna för att hålla dem på plats.
- När mosaikrutan var färdig klistrades kraftig papp på med tapetklistret. När klistret torkat kunde rutorna staplas införläggning.

Läggning

Betongplattan slipades och grundades, sedan gjordes läggningen enligt följande:

- Mosaikrutan vändes och bränslepelletsen sögs bort.
- Fix breddes ut på plattan och på mosaikrutans baksida.
- Mosaikrutan vändes och lades på rätt plats.
- När fixet torkat blöttes pappen och togs bort.
- Till sist fogades hela mosaiken och stenen skurades.